

Пелих В. Б.
*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного
університету*
*Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри
конституційного, адміністративного
та фінансового права ЗУНУ
Шевчук О. Р.*

ОСОБЛИВОСТІ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ПРОЦЕДУРИ РОЗГЛЯДУ ТА УХВАЛЕННЯ РІШЕНЬ ОРГАНОМ КОНСТИТУЦІЙНОЇ ЮСТИЦІЇ

Результатом конституційної реформи 2016 року стала втрата Конституційним Судом права тлумачити закони України [1], проте виник інститут індивідуальної *конституційної скарги*: право на таку скаргу має особа, яка вважає, що закон на якому базується остаточне судове рішення в її справі суперечить Конституції України.

Конституційний Суд зазначає у своєму рішенні що вирішення ним питань конституційності актів Президента України та правових актів Верховної Ради України не виключає можливості оскарження до судів загальної юрисдикції зазначених актів індивідуального характеру. Конституційний Суд України приймає рішення щодо конституційності зазначених актів, а суди загальної юрисдикції – щодо їх *законності* [2].

Відповідно до положень статей 83 та 84 Закону України «Про Конституційний Суд України»: «Суд ухвалює рішення, надає висновки, постановляє ухвали, видає забезпечувальні накази. Рішення Суду ухвалюється: Великою палатою – за результатами розгляду справ за конституційним поданням щодо відповідності Конституції законодавства України, актів Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради АРК та офіційного тлумачення положень Конституції України, а також за результатами розгляду справ за конституційними скаргами; Сенат - за результатами розгляду справ за конституційною скаргою» [3].

Отже, Рішення Конституційного Суду України – це рішення, що видається Великою палатою, або Сенатом КСУ, за результатами розгляду справ за конституційними поданнями щодо конституційності законодавства України актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, правових актів Верховної Ради АРК, а також офіційного тлумачення положень Конституції України, а також розгляду конституційних скарг. Відповідно до положень щорічної інформаційної доповіді про діяльність Конституційного Суду України за 2019 рік : «У 2019 році Конституційним Судом України було розглянуто 28 справ. За результатами розгляду

ухвалено 19 рішень, з них 10 – за конституційним поданням, 9 – за конституційною скаргою. У виключних випадках Конституційний Суд ухвалював єдині рішення за результатами розгляду декількох клопотань, що розглядалися в об'єднаному провадженні. У 2019 році Конституційний Суд України ухвалив рішення у 21 конституційному провадженні, відкритому до 2019 року, і у 10 провадженнях, які були відкриті у 2019 році».

Процес прийняття Рішення Конституційним Судом України – детально регламентований законодавством України, а також Регламентом Конституційного Суду України. Конституційна процедура у науці конституційного права визначається як комплекс дій конституційного суду та учасників судового процесу, що спрямовані на вирішення конкретної правової ситуації та складається зі стадій, що послідовно змінюють одна одну. Чітка послідовність та регламентованість стадій має за мету винесення Конституційним Судом рішення, яким буде розв'язаний конституційно-правовий конфлікт [4].

Стадія конституційного провадження чітко визначений, обмежений часовими рамками, спрямований на вирішення конкретної правової ситуації комплекс дій учасників конституційного провадження.

Враховуючи наведене, вважаємо, що стадія конституційної процедури прийняття рішення охоплює відносно замкнений комплекс, передбачених законодавством, дій конституційного суду та суб'єктів конституційного провадження, що обмежені у часі та спрямовані на вирішення конкретної конституційно – правової ситуації.

На думку автора ознаками стадій конституційного провадження в Україні є: а) кожна стадія конституційної процедури – це низка процесуальних дій; б) це процесуальні дії спрямовані на вирішення конкретних правових ситуацій та остаточне прийняття рішень Конституційного Суду України щодо конкретних справ; в) процесуальні дії, що становлять конституційно – процесуальну стадію, здійснюються відповідно до законів, судової практики, правових звичаїв, сформованих на базі Конституційного Суду України; г) зазначені дії вчиняються виключно Конституційним Судом та учасниками конституційної процедури.

Аналіз положень Закону України «Про Конституційний Суд України» дозволяє виокремити стадії конституційного провадження, результатом якого є прийняття Рішення Конституційного Суду України.

Стадіями конституційного провадження є звернення до Конституційного Суду України, відкриття конституційного провадження, підготовка матеріалів справи до слухання, розгляд

справи у пленарному засіданні, ухвалення рішення його офіційне оприлюднення та контроль за його виконанням [3].

Звернення до Конституційного Суду України. Формою звернення до Конституційного Суду є конституційне подання, конституційне звернення, конституційна скарга (ст. 50 Закону).

Конституційне подання це клопотання щодо: визнання нормативного акта (чи окремих його положень) неконституційним та офіційного тлумачення норм Конституції України.

Відповідно до положень Конституції України суб'єктом права на конституційне подання є: Президент України, не менше сорока п'яти народних депутатів, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Верховний Суд, а також Верховна Рада АРК.

Конституційним зверненням це, подане до Суду, клопотання про надання висновків щодо: відповідності положенням Конституції України чинних міжнародних договорів або міжнародних договорів, що вносяться до Верховної Ради України для надання згоди щодо їх обов'язковості; конституційності питань, що виносяться на розгляд всеукраїнського референдуму за народною ініціативою; щодо додержання конституційної процедури розгляду справи про імпічмент Президента України; порушення Верховною Радою АРК положень Конституції або законів України; відповідності правових актів Верховної Ради АРК положенням Конституції та законів України.

Суб'єктами права конституційного звернення є: Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, сорок п'ять народних депутатів України

Відкриття конституційного провадження, підготовка матеріалів справи до слухання.

Звернення до Суду мають бути надіслані поштою або подані безпосередньо до Секретаріату. Суддя КСУ не може приймати участь у підготовці, розгляді та прийнятті рішень, а також не здійснювати інші повноваження з питань, щодо яких у нього є фактичний або потенційний конфлікт інтересів.

Розгляд справ у Конституційному суді. Справи, щодо яких відкрито, конституційне провадження Конституційний Суд розглядає в порядку письмового або усного провадження. Основна форма розгляду справ - письмове провадження. Вибір форми провадження належить до повноважень Сенату та Великої палати.

Офіційне оприлюднення *Рішень Конституційного Суду України.* Рішення суду за результатами конституційного провадження можуть бути опубліковані на офіційному веб-сайті суду або в окремих випадках оголошені у Залі засідань, але не пізніше наступного робочого дня.

Моніторинг стану виконання рішень Конституційного Суду. Доцільність існування зазначеної стадії в конституційному провадженні завжди викликала жваві дискусії науковців.

Отже, результатом дослідження стали пропозиції та висновки, що відображать досягнення мети та певний внесок удослідження конституційної процедури в Україні. Зокрема доведено, що Рішення Конституційного Суду України – це рішення, що видається Великою палатою, або Сенатом КСУ, за результатами розгляду справ за конституційними поданнями щодо конституційності законодавства України актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, правових актів Верховної Ради АРК, а також офіційного тлумачення положень Конституції України, а також розгляду конституційних скарг.

Список використаних джерел

1. Конституційний суд втратив повноваження тлумачити закони / Українське право, 17.11.2016. [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://ukrainepravo.com/news/ukraine/konstytutsiynyy-sud-vtratyv-povnovazhennya-tlumachyty-zakony-/>
2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положень частин другої, третьої статті 124 Конституції України (справа щодо підвідомчості актів про призначення або звільнення посадових осіб) від 7 травня 2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v008p710-02> (Дата звернення 13.05.2020)
3. «Про Конституційний Суд України»: Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19> (Дата звернення 13.05.2020)
4. Chafetz & Michael J. Gerhardt, Debate, Is the Filibuster Constitutional?, 158 U. Pa L. Rev. PENumbra 245 (2010).
5. Basic Law for the Federal Republic of Germany [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://www.btg-bestellservice.de/pdf/80201000.pdf>.